

SUVI RIHTNIEMI – urholuokan tyttö

Suvi Rihtniemi on monelle tullut tutuksi numeerisen kiinteistörajakartan ja rekisterien asiantuntijana. Suvi on paitsi maanmittausinsinööri myös yksi valtakunnan tärkeimmistä luottamushenkilöistä. Monet ovat nähneet hänet televisiossa vastaanottamassa ulkomaisia huippuvieraita pääkaupunkimme edustajana. Helsingin kaupunginvaltuuston puheenjohtajana hän on mukana suurissa asioissa. Kun tapaa Suvin arkityössä maanmittauslaitoksessa, hänen ystävällinen olemuksensa ja vaatimaton käytöksensä saavat helposti unohtamaan, että kysymyksessä on yksi Suomen vaikutusvaltaisimpia henkilöitä. Suvi on urholuokan tyttö.

Suvi on suvultaan yhteiskuntaosalistujia: äiti oli yhdistysaktivisti ja isän puolella kunnallispoliitikkoja on ollut pilvin pimein. Suvin isä, **Juha Rihtniemi**, oli Kansallisen Kokoomuksen puheenjohtaja 1965–71. Isoisä toimi aikanaan kunnallislautakunnan puheenjohtajana.

Suvin poliittinen ura alkoi jo poliittisovittuvassa teinikunnassa. Meno jatkui sitten aktiivisesti Maanmittarikillassa ja TKY:n edustajistossa ja muutoinkin ylioppilaspolitiikassa. Suvi osallistui ensi kertaa kunnallisvaaleihin v. 1980 25-vuotiaana ja pääsi varavaltuutetuksi.

”Koulutuksesta on ollut paljon apua luottamustehtävissä. Peruskoulutuksessamme tähdennehtään ristiriitojen yhteensovittamista. Sellaista on myös luottamustehtävien hoitaminen.”

Urana rekisterit

Maanmittarin työ alkoi valmistumisen jälkeen VTT:llä, jossa Suvi valmisteli **Veikko Kanervan** johdolla tonttien massa-arviointia verotusta varten. ”Ajantasakaavojen puuttuminen kunnista oli todella pulmallista”, Suvi muistelee.

Työskenneltyään Maanmittaushallituksen Maarekisteritoimistossa maarekisterin korjausten ja kuntamuutosten parissa, hän lähti vuodeksi Rauman maanmittaustoimistoon toimitusinsinööriksi.

”Helsingistä ei työpaikkoja ollut saatavana ja halusin saada kenttäkokemusta. Tämän jälkeen työskentelin Uudenmaan

maanmittauskonttorissa puolisen vuotta rekisteröimässä yhteisiä alueita. Järjestelmää luotiin juuri tuolloin. Sitten siirryin Maanmittaushallituksen Tarkastusosastolle v. 1983, jolla tiellä vielä olen. Olen ollut tekemisissä koko työurani ajan kiinteistörekisterin ja kiinteistörekisterikartan kanssa”, Suvi kertoo.

”Rekisterien perusasiat ovat kunnossa, mutta täydennettäviä asioita on paljon, erityisesti käyttöoikeuksiin ja pinta-aloihin liittyviä. Ihmisten on vaikea käsitellä, ettei kiinteistörekisterin pinta-ala ole aina oikein”, Suvi pohtii.

Tällä hetkellä hän on Toimitus-tiimin vetäjänä Kehittämiskeskuksen Tuotannon tuki -yksikössä. Tiimin tehtäviä ovat mm. lausunnot KKO:lle, rekisteröintiin liittyvät kysymykset, lainsäädännön kehittäminen, rekisteröintiohjeiden ja -periaatteiden valmistelu. Tiimi tekee varsin viranomaistyypisiä tehtäviä: tehtävänä on mm. selvittää, mitä tietoja toimituksesta pitää saada, jotta olennaiset asiat saadaan luotettavasti rekisteriin. Puitteet ovat selkeästi kiinteistörekisterilaissa ja maankäyttö- ja rakentamislaisissa.

– Pitäisikö rekisterin perusparannus suorittaa yhteiskunnan varoin?

”Kyllä perusasioiden osalta. Tällä tarkoitan sitä, että kaikki alueet on saatava rekisteriin eli rekisteri on saatava alueellisesti koko maan kattavaksi. Rekisteröinti on vielä kesken esim. yleisten teiden ja yhteisten alueiden osalta. Näiden saaminen rekisteriin lisää kiinteistörekisterin ja -rekisterikartan luotettavuutta. Kiinteistöjaotuksen selvittäminen on myös koko yhteiskunnan kannalta tärkeää. Jakokuntien yhteisten vesialueiden osalta on perusteltua laatia ajantasainen osaksluettelo ja näinhän nykyään tapahtuukin. Osuuksien myöhempi jakaantuminen sitten käsitellään toimituksissa, jotka asiakas maksaa. Jakokuntien omistamien merkittävimpien yhteisten maa-alueiden osakkaiden selvittäminen yhteiskunnan varoilla saattaisi myös olla perusteltua. Tätä selvitetään parhaillaan. Perusasiat pitäisi tehdä yhteiskunnan kustannuksella, koska kysymys on yleisestä infrastruktuurista. Lisäasiat, kuten osuuksien siirtyminen vuosien mittaan jakokunnan sisällä, kuuluisivat sitten toimituksessa maksettaviin.”

Kaksi roolia:

virkamies ja luottamusmies

Suvista tuli kaupungin valtuutettu v. 1982 **Heikki S. von Hertenin** siirryttyä apulaiskaupunginjohtajaksi. Sen jälkeen hänelle on syntynyt muhkea luettelo

”Yhteiskunnan perusrekisterien tiedot – kiinteistön ulottuvuus, tunnus, omistaja – täytyy saada vaivattomasti. On aika omituinen tilanne oikeusministeriön suuntaan: käytössämme ovat jatkuvasti vuoden takaiset tiedot omistajista.”

luottamustehtäviä: kaupunkisuunnittelu- lautakunnan jäsen, Helsingin ensimmäisen ympäristölautakunnan puheenjohtaja, kaupunginhallituksen jäsen 6 vuotta, valtuustoryhmän varapuheenjohtaja ja puheenjohtaja ja nyt kaupungin valtuuston puheenjohtaja 6 vuotta. Lisäksi Suvi on ollut varasijalla tasavallan presidentin valitsijamiesvaaleissa sekä eduskuntavaaleissa. Tällä hetkellä hän on ensimmäisenä varamiehenä Kokoomuksen kansanedustajaksi Helsingin vaalipiiristä. *Maankäyttö*-lehden toimituksella on käsitys, että haastattelu tapahtuu tulevan kansanedustajan kanssa.

– Kuinka sopivat yhteen kaksi roolia – valtion virkamies ja kunnallinen luottamushenkilö? Onhan arkipäivässä huonoja esimerkkejä siitä, että kunnan virkamies on myös luottamusmies, siis esimiehensä esimies.

”Tämä on varsin luonteva malli, kun kysymyksessä on eri työnantaja”, Suvi sanoo.

”Valtuuston puheenjohtajuus suuressa kaupungissa on varsinainen näköalapaikka sekä kooltaan että valtakunnallisuudelta merkitykseltään: esimerkiksi kaupungin budjetti on liikelaitoksineen noin 22 Mrd mk. Valtuuston tehtävät ovat viime vuosina – minusta aivan oikein – keskittyneet työarvioista päättämisen lisäksi yhä enemmän periaatepäätösten tekemiseen ja yksittäiset päätökset on

delegoitu hallinnon alemmille tasoille. Osaltaan tästä johtuen yhä harvemmin tulee valtuustotasolla jääviyskysymyksiä eteen.”

Valtuustonpuheenjohtaja tapaa ulkomaisia huippuvieraita, joista valtiovierailut ovat kaikkein merkittävimpiä. Pääkaupungin valtuustonpuheenjohtaja osallistuu valtiovierailuihin monin tavoin: on asiakirjojen allekirjoitustilaisuuksia, lounaita, päivällisiä ja tutustumisia kaupungin toimipisteisiin.

”Meidän hyvin kehittyneet sosiaali- ja opetustoimemme ovat erityisesti kiinnostaneet vieraita. Nämä ovat olleet varsinkin puolisojen ohjelmassa”, Suvi kertoo.

”Monet valtiovieraat ovat karismaattisia. Erityisesti on mieleen jäänyt Ruotsin kuningasperheen säteilyvoima prinsessa **Viktorian** ensimmäinen valtiovierailun yhteydessä. Ranskan presidentti **Chiracin** vaikuttava vierailu oli toisentyyppinen: se oli voimakkaasti poliittinen ja sattui Kosovon kriisin aikaan”, Suvi muistelee.

Tänä vuonna on hän on isännöinyt mm. Japanin keisarin vierailun aikana kaupungin tarjoamaa lounasta.

Valtuustonpuheenjohtajaa pyydetään moniin tilaisuuksiin avaajaksi, nauhanleikkaajaksi, suojelijaksi tai tervehdyksen tuojaksi. Sen lisäksi pyydetään paljon erilaisiin keskustelutilaisuuksiin ja paneeleihin sekä asukasiltoihin. Suvi seurustelee yhtäältä maailman huipulla olevien henkilöiden kanssa mutta myös jokainen kaupunkilainen voi ottaa häneen yhteyttä. ”Minulla on ollut puhelinnumero koko ajan luettelossa. Sähköposti on tuonut paljon helpotusta yhteydenpitoon”, Suvi sanoo.

”Koulutuksesta on ollut paljon apua luottamustehtävissä. Peruskoulutuksessamme tähdenetään ristiriitojen yhteensovittamista. Sellaista on myös luottamustehtävien hoitaminen. Valtuustossa kaava-asiat korostuvat, koska kaavat tulevat huomattavan yksityiskohtaiseen tarkasteluun. Myös tämä liittyy maanmittarin koulutukseen ja kokemuspäiriin”, Suvi arvioi.

– Mitkä ovat luottamusmaanmittarin kovimmat paikat?

”Yleisesti erilaisten kaavojen käsitteilyt ja niissä olevien toimintojen ja eturistiriitojen yhteensovittaminen ovat raskainta mutta myös toisaalta ominta aluetta koulutustaustankin vuoksi. Töölönlahden kaavoittaminen on ollut sellainen, jossa olen saanut kamppailla itseni kanssa kovastikin. Inhimillinen hätä koskettaa myös aina. Myllypuron vanhan

kaatopaikka-alueen talojen purkamispäätös kaikkinen seuraamuksineen oli myös raskas”, Suvi toteaa.

Rekisterinpidossa yhteistoimintaa

– Suurten kuntien edustajat korostavat usein kuntien tarvitsevan operatiiviseen toimintaansa ja perustehtäviinsä yhteisen perusrekisterin (asemakaavat, kiinteistöt, rakennukset, väestö, yritykset ja toimipaikat sekä niihin liittyvät operatiiviset osat ja kartat). Kun valtion ministeriöt toimivat valtakunnallisesti omilla alueillaan mutta eivät keskenään, tämä aiheuttaa pulmia valtion ja kuntien välisessä rekisterien ylläpidossa. Mitä pitäisi tehdä?

”Rekistereiden pitäisi olla selkeästi yhteensopivia ja selkeällä työnjaolla toteutettuja, jottei päällekkäistä työtä synny. Pitäisi luottaa puolin ja toisin toistemme töihin. Kuntien ja valtion tarpeet ovat kovin erilaisia. Maanmittauslaitos huolehtii pääasiassa haja-asutusalueiden tarpeista. Ymmärrän hyvin, että suuret kaupungit tarvitsevat yksityiskohtaisempia ja useampien sektorien tietoja ja usein vielä yhdisteltyinä. Skaala on erilainen.

Tietopalvelun järjestäminen toimivalla tavalla on kesken. Toivottavasti uusi kiinteistötietojärjestelmä tuo tähän parannuksen. Kun luodaan selkeät raamit, mitä tietoja mikin taho kerää, miten niitä ylläpidetään ja miten tiedot saatetaan yhteiseen käyttöön, joko osana uutta kiinteistötietojärjestelmää tai sitten ao. viranomaisen järjestämänä palveluna, niin uskon, että tämä palvelee sekä asiakkaitamme että viranomaisten välistä yhteistyötä parhaiten. Kun kerääminen tapahtuu verovaroin, ei perusaineiston hankkimisessa ja tietojen vaihtamisessa saa olla esteitä kaupungin ja valtion kesken.”

Suvin mielestä yhteiskunnan perusrekisterien tiedot

”Kysymys on kunta-valtio-suhteen ylläpitämisestä ja yhteensovittamisesta, mikä tapahtuu yhteistyön ja vaikuttamisen kautta osallistumalla mm. lainsäädäntö-hankkeisiin ja asiantuntijaryhmiin.”

– kiinteistön olottuvuus, tunnus, omistaja – täytyy saada vaivattomasti. ”On aika oimituinen tilanne oikeusministeriön suuntaan: käytössämme ovat jatkuvasti vuoden takaiset tiedot omistajista.”

– Millä kustannuksilla tiedonvaihto kuntien ja valtion kesken?

”Periaatteessa hinta ei saa muodostua esteeksi viranomaistoiminnassa niin, että tarvitsisi tehdä omia rekistereitä.”

– Millaista hinnoittelulinjaa pitäisi noudattaa: onko kunnallinen mittaustointi oikeutettu korvauksiin tekemästään työstä vai onko se katsottava kunnalliseksi palveluksi?

”Tiettyt perustehtävät on katsottava kunnalliseksi palveluksi, mutta räätä-

löidyvät palvelut tulee asiakkaan maksaa. Esimerkiksi tiettyjä yleisiä karttoja, kuten osoitekarttoja, tulee subventoida mutta kartat erikoistarkoituksiin voitaisiin hinnoitella kustannusvastaavasti.”

Toimintojen eriyttäminen pitää ilman puhtaana

– Voiko maanmittari valtuuston puheenjohtajana edistää kunnallista maanmittaustointia?

”Riippuu kunnan koosta. Pienemmissä kunnissa valtuuston puheenjohtajan rooli on erilainen kuin Helsingissä, jossa valtuustossa keskitytään yhä enemmän strategisiin linjauksiin. Kaupunginhallitus on toimeenpaneva elin ja lautakunnilla on omat tehtävänsä.

Helsingissä ovat kaavoitustoimi, rakennusvalvonta ja mittaustoimi hyvin hoidetut. Olen pitänyt hyvänä, että nämä ovat Helsingissä organisaatiossa erikseen. Näin on välttytty eräiltä ”yleisiltä ongelmilta”. Mittaustoimi sinänsä sopii sekä kaavoituksen että kiinteistötoimen yhteyteen. Molempiin on yhtymäkohtia. Itselläni oli rivivaltuutettuna enemmän mahdollisuuksia olla tekemisissä mittaustoimen kanssa. Nyt puheenjohtajana tasapuolisuus edellyttää huomion keskittämistä samalla tavalla eri hallinnon haaroihin”, Suvi kertoo.

”Ymmärrän, että pienissä kunnissa on jouduttu resurssiongelmiin vuoksi toimintoja yhdistämään. Silloin syntyy kuitenkin ongelma, että samat virkamiehet ja luottamushenkilöt joutuvat käsittelemään samaa asiaa kaavoituksesta kiinteistönluovutukseen.”

– Helsingistä ei liiku ”yleisiin ongelmiin” liittyviä hujuja?

”Meillä on vakiintunut organisaatio, pitkät perinteet, virastot olleet pitkään ja niissä on asiantunteva henkilöstö. Ymmärrän kyllä niitä ongelmia, joita syntyy, kun kunta kasvaa lyhyessä ajassa maalaiskunnasta isoksi kaupungiksi”, Suvi sanoo.

– On kysytty, että kun valtiolla – siis maa- ja metsätalousministeriöllä ja maanmittauslaitoksella – on käytännössä ”lainsäädäntövalta”, niin miten kunnallinen maanmittaustoimi voi siinä ”pitää puoliaan”?

”Tämä koskee kaikkea kunnallista toimintaa, ei ainoastaan maanmittausta”, Suvi

”Kuntapuoli on saanut kyllä äänensä kuuluviin aika hyvin. Yhteistyötä ympäristöministeriön suuntaan pitäisi maanmittausasioissa olla enemmän.”

sanoo. ”Kysymys on kunta-valtio-suhteen ylläpitämisestä ja yhteensovittamisesta, mikä tapahtuu yhteistyön ja vaikuttamisen kautta osallistumalla mm. lainsäädäntöhankeisiin ja asiantuntijaryhmiin.

Kuntapuoli on saanut kyllä äänensä kuuluviin aika hyvin. Yhteistyötä ympäristöministeriön suuntaan pitäisi maanmittausasioissa olla enemmän.”

Jääviyskysymyksistä

– Valtion toimitusinsinööriä ei katsota jääviksi lunastustoimituksissa, vaikka mukana olisikin valtion maata. Eikö vastaava ole sovellettavissa kunnan kiinteistöinsinööriin vaikka mukana on kaupungin maata?

”Valtiota ja kuntaa ei ehkä voi ihan verrata lunastuskysymyksissä: kunta on selkeämmin rajattu toiminnallinen yksikkö kuin koko Suomen valtio. Valtion

maa on laaja käsite. Oma virastoon koskevassa asiassa ei tietysti maanmittauslaitoksenkaan toimitusinsinööri voisi toimia. Jos taas lunastetaan vaikkapa yliopiston tonttia valtiolle, niin ei siinä liene intressiristiriitoja. Asia on kuitenkin monimutkainen eikä sitä voi lyhyesti käsitellä. Nykykäytäntö on mielestäni melko lailla kunnossa. Olen itse erittäin tarkka jääviyskysymyksissä ja ne nousevat tärkeämmäksi tulevaisuudessa. Esimerkiksi luottamusmiestehtävissä lähdeäänänsä siitä, että itse pitää ymmärtää jäävät itsensä”, Suvi painottaa.

– Kun voit vaikuttaa rekisterilainsäädäntöön virkamiesroolisi kautta ja toisaalta olet suuren kaupungin huomattava luottamusmies, niin eikö tästä voisi syntyä ristiriita, esimerkiksi rekistereiden kehittämissuunnista?

”Oikeastaan vain siinä, miten aineistoja luovutetaan valtion ja kunnan kesken. Valtio huolehtii vain perusasioista ja yksityiskohdat hoitaa kunta”, sanoo Suvi.

”Rekistereissä on se hyvä puoli, että niissä on niin sitova lainsäädännöllinen lähtökohta, jolloin niistä ei hevin aiheudu ristiriitaa luottamustehtävien kanssa.

”Virkamiehen ja luottamusmiehen tehtävien hoidossa ei ole syntynyt ristiriitaa. Sen sijaan se, että toimii useissa luottamustehtävissä, saattaa helposti tuoda tällaisen ristiriitatilanteen erilaisten luottamustehtävien kesken. Luottamusmiehet voivat olla esimerkiksi kaupungin liikelaitoksen hallintoelimissä. Tällöin saattaa tulla tilanteita, joissa kunnan yleinen kehittäminen ja liikelaitoksen etu risteävät.”

Miksi maanmittari?

”Tämä liittyy yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Olen ollut aina yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta kiinnostunut. Jo lukiossa katselin, että maanmittausinsinöörin ammatti saattaisi olla sopiva. Lähinnä ajattelin tuolloin kaavoitusta ja etenkin yleiskaavoitusta. Kuitenkin lipsahdin rekisteriasioihin, jotka ovat olleet mielenkiintoisempia kuin kuvittelinkin”, Suvi naurahtaa.

**Haastattelu:
PEKKA LEHTONEN**

**Kuvat:
ANTERO AALTONEN
Taustaryhmä:
JÜRGEN GRÖNFORS,
MATTI VAHALA**

